

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

5-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 5 (5) – 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalari oliy kengashi huzuridagi Sudyalari oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrda 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Qurbonova Marg'uba</i> O'ZBEK TILI VA TIL SIYOSATI: TARIXIY EVOLYUTSIYA VA ZAMONAVIY OMMALASHTIRISH VOSITALARI	13-15
<i>Polvanov Azim Kuchkarovich</i> AMIR TEMUR QO'SHINIDA HARBIY TA'MINOT VA ASKAR SAFARBARLIGINING MANBALARDA YORITILISHI	16-21
<i>Esnazarova Zulfiya Baltashovna</i> QORAQALPOQLARNING SHAHAR MADANIYATI (1873 – 1924)	22-27
<i>Axmedov Shaxzod Farxod o'g'li</i> O'ZBEKISTONDAGI YOSHLAR TASHKILOTLARI FAOLIYATI TARIXIDAN (1991 – 2017-yillar)	28-36
<i>Mamajonov Alisher, Alisherov Abduvohid</i> IKKINCHI JAHON URUSHI JANG MAYDONLARIDA ANDIJONLIK RAHBAR XODIMLARINING ISHTIROKI	37-43
<i>Mamasaidov Lutfillo Payzullo o'g'li</i> XALQ TA'LIMI SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA HAMKORLIK ALOQALARI	44-47
<i>Asadova Ra'no Baymanovna</i> INNOVATIVE APPROACHES TO URBAN PLANNING AND TOURISM INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT IN NEW UZBEKISTAN (CASE STUDY OF INDIA'S EXPERIENCE)	48-52
<i>Esanova Nilufar</i> 1991-2024 YILLARDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING SANOAT SOHASIDA HAMKORLIGI: NATIJALAR VA ISTIQBOLLAR (HINDISTON VA XITOIY MAMLAKATLARI MISOLIDA)	53-56
<i>Abdug'aniyev Bekzod Abduvali o'g'li</i> O'ZBEK XONLIKLARI VA USMONLI DAVLATI HUKMDORI SULTON SULAYMON O'RTASIDAGI SIYOSIY ALOQALAR	57-64
<i>Xudoyberdiyev Axrorboy Nabi o'g'li</i> HUDUDIIY YONDASHUV ASOSIDA YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATINI AMALGA OSHIRISH: QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA	65-70
<i>Zokirjanov Mirzohid Shuxrat o'g'li</i> XIX ASRNING IKKINCHI YARMI – XX ASR BOSHLARIDA BOKU NEFT SANOATINING ROSSIYA IQTISODIIY HAYOTIDA TUTGAN O'RNI	71-74
<i>Xudayberdiyev Utkir Toshmuradovich</i> MUSTAQILLIK YILLARIDA TOSHG'UZOR-BOYSUN-QUMQO'RG'ON TEMIR YO'LINING QURILISHI VA UNING IJTIMOYIY-IQTISODIIY AHAMIYATI	75-80
<i>O'rmonov Husniddin Baxriddin o'g'li</i> ULUG' VATAN URUSHINING DASTLABKI YILLARIDA O'ZBEKISTON SANOATI	81-88

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Urdushev Xamrakul, Sirojiddin Eshanqulov

MEVA-SABZAVOTCHILIK KLASSTERLARI:

EKSPORTGA YO'NALTIRILGAN RIVOJLANISH 89-98

Maxammadaliyeva Muslimaxon Sherali qizi

MOBIL ILOVALAR ORQALI XIZMAT KO'RSATISH:

QULAYLIKMI YOKI NAZORAT VOSITASIMI? 99-104

Xakkulov Akbar Uralovich

MARKAZIY BANK FOIZ SIYOSATINING BANKLARNING FOIZ RISKIGA TA'SIRI 105-111

Amonov Mehridin Oromiddinovich

TADBIRKORLIK FAOLIYATINI BOSHQARISHDA RAHBARLIK USLUBI:

AVTOKRATIK RAHBARLAR 112-117

Ismoilova Dilfuza Ibodullayevna

HUDUDLARDA AHOLI SALOMATLIGINI TA'MINLANGANLIK DARAJASINI

BAHOLASH USULLARI VA MEZONLARI 118-125

Yangiboyev Rustam Berdiyarovich

TIJORAT BANKLARI LIKVIDLILIGINI BOSHQARISHNING NAZARIY ASOSLARI 126-131

Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich

DXSH LOYIHALARIDA INVESTITSION KRAUDFANDING MODELIDAN

FOYDALANISH ORQALI INVESTITSION FAOLLIKNI OSHIRISH VA UNI TURISTIK

XIZMATLAR KO'RSATISH SOHASIDA QO'LLASH ISTIQBOLLARI 132-143

Eshqobilova Nigoraxon, Qurbonova Safiyabonu

DAVLAT BUDJETINING DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHNING

NAZARIY ASOSLARI 144-150

Umronov Eldorbek Sodirovich

HUDUDLARDA INNOVATSION XIZMATLAR TURLARI RIVOJLANISHINING

EKZOGEN VA ENDOGEN OMILLARI, ULAR TASNIFI VA KO'RSATKICHLARI 151-159

Turgunov Jasurbek, Siddikova Farangiz

OPPORTUNITIES AND PROSPECTS FOR DEVELOPING A GREEN ECONOMY

IN UZBEKISTAN 160-172

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Ahmedova Dilrabo

YOSHLARNING MA'NAVIY-AXLOQIY QIYOFASINING SHAKLLANISHIGA TARIXIY

JARAYONLARNING TA'SIRI 173-177

Raxmatova Xolidaxon Xolikovna

NAQSHBANDIYLIKDAGI MUROSA FALSAFASIGA OID QARASHLARINING

FALSAFIY TAHLILI 178-184

Kurbonaliyev Ural Xatamovich

ZAMONAVIY AXLOQIY INQIROZ SHAROITIDA ABU MUHAMMAD ABDULLOH

DORIMIY MEROSINING YOSHLAR MA'NAVIYATINI YUKSALTIRISHDAGI ROLI 185-189

Soipova Mavjuda Karimjanovna

FAZL IBN AHMAD TA'LIMOTIDA BILISH MASALASI 190-194

<i>Jabborova Saodat Sattorovna</i> MA'NAVIYAT DAVLAT VA JAMIYAT RIVOJLANISHINING ASOSI	195-198
<i>Fayziyev Xurshid Jumayevich</i> VOLTER FALSAFIY QARASHLARIDA FRANSIYADA AGRAR MUNOSABATLAR TAHLILI	199-204
<i>Olimova Moxinur Ravshanbek qizi</i> YANGI O'ZBEKISTON TARAQQIYOTIDA MA'NAVIYATNING O'RNI	205-208
<i>Usarkulov Oybek</i> O'ZBEKISTON VA JANUBIY KOREYA O'RTASIDAGI MADANIY, ILMIY-TEXNIKAVIY ALOQALARNING IJTIMOIIY AHAMIYATI	209-214
<i>Majidov Sodiqjon Sadullayevich</i> IJTIMOIIY ZIDDIYATLAR VA IJTIMOIIY FALSAFIY TALQINLAR	215-218
<i>Абдуллаева Икбола Мохировна</i> КНИГА – КАК ОДИН ИЗ ОСНОВНЫХ ВИДОВ ИСКУССТВА – ИСКУССТВО СЛОВА	219-226
<i>Yusupova Ranoxon Tolibjonovna</i> MUHANDISLIK TAFAKKURINI SHAKLLANTIRISHNING IJTIMOIIY- FALSAFIY OMILLARI	227-230
<i>Turabova Sevara Kattaqulovna</i> GLOBAL MEHNAT BOZORIDA SOFT SKILLS VA IJTIMOIIY ONGNING STRATEGIK INTEGRATSIYASI	231-235
<i>Rustamov Ramz Rizoqulovich</i> DESTRUKTIV TARG'IBOT TA'SIRIDAN HIMOYALANISHDA TANQIDIY TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISH AHAMIYATI	236-240
<i>Aslanov Said Karimovich</i> TIZIMLI YONDASHUV VA BOSHQARUV FAOLIYATING O'ZORO ALOQADORLIGI	241-244
<i>G'aniyev Elbek Abdizoitovich</i> YOSHLARDA AXLOQIIY INQIROZ KUCHAYISHIDA OMMAVIIY AXBOROT VOSITALARINING ROLI	245-248
<i>Bozarov Dilmurod Mirzarasulovich</i> SINERGETIKANING ONTOLOGIK MUAMMOLARNI HAL ETISHDAGI O'RNI	249-252
<i>Ochilova Nigora Ruzimuratovna</i> GLOBAL MUAMMOLARNI BARTARAF ETISHDA XALQARO KUCHLAR BIRLASHUVINING AHAMIYATI	253-258
<i>Azimov Ozod Mamatkulovich</i> YOSHLARDA EKOESTETIK DUNYOQARASHNI SHAKLLANTIRISHNING FALSAFIY ASOSLARI	259-264
<i>Xolmirzayeva Jumagul Xamdamovna</i> TARIXIIY MANBALARDA YOSH MUTAXASSISLARNI RIVOJLANTIRISH HAQIDAGI QARASHLAR	265-271
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Мамбетов Сердар Ахмедович</i> СПОСОБЫ ПЕРЕВОДА РУССКИХ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ НА КАРАКАЛПАКСКИЙ ЯЗЫК	272-280

<i>Qurbanova Hilola Maqsadbek qizi</i> PRACTICAL NEEDS' ANALYSIS OF SOME BILINGUAL STUDENTS	281-288
<i>Rakhmonova Yulduz Khusanovna</i> A HETEROGENEOUS LEGACY: EXAMINING HEMINGWAY'S STYLE IN HIS LATER YEARS	289-295
<i>Yakubova Nilufar Egamberganovna</i> ESKI O'ZBEK TILIDA TAF'IL QOLIPLI O'ZLASHMALAR	296-301
<i>Sadullayeva Muxlisa Xamrayevna</i> ZAMONAVIY O'ZBEK HIKOYALARIDA BADIY KONFLIKT MASALASI	302-307
<i>Shomurodova Shahlo, Axmedjanova Farida</i> MARGARET DRABBLING "THE MILLSTONE" ASARIDAGI NOYOB KO'RINISH	308-311
<i>Nazarov Sardor Shamurodovich</i> A COMPARATIVE STUDY OF THE STRUCTURAL-SEMANTIC FEATURES OF ENGLISH AND UZBEK WORD COMBINATIONS	312-315
<i>Otajonova Dildor Baxtiyarovna</i> HAQORAT VA TAHDIDLAR BILAN BOG'LIQ DA'VOLARNI SUD-LINGVISTIK EKSPERTIZADAN O'TKAZISH ALGORITMI	316-325
<i>Файзуллина Наргиза Дамировна</i> СОВРЕМЕННЫЕ СИНОНИМЫ И ТЕРМИНЫ КОМПЬЮТЕРНО-ИГРОВОГО СЛЕНГА В РУССКОМ ЯЗЫКЕ	326-331
<i>Sodiqova Dinora Ilhom qizi</i> ANALYSIS OF PRINCIPLES OF CONVEYING FEELINGS CONCERNING LITERARY TRANSLATION	332-337
<i>Nazimova Himmatoy</i> "DEV" VA "YALMOG'IZ" OBRAZI ETIMOLOGIYASI, KELIB CHIQISHI VA MADANIY ILDIZLARI TAHLILI	338-342
<i>Arziqulova Xurshida, Mustanova Shohista</i> SHARQ VA G'ARB DRAMATURGIYASI: MADANIY ALOQALAR VA ILHOM MANBALARI	343-348
<i>Azizova Feruza Rejaveliyevna</i> TA'LIM JARAYONIDA INNOVATSION G'OYALAR VA TEXNOLOGIYALARNI JORIY QILISH ZAMONAVIY TA'LIMNING BOSH STRATEGIYASI	349-353
<i>Agzamova Gulrux Ravshan qizi</i> XITOIY TILIDAGI MUHOJAAT ATAMALARINING UMUMIY VA XUSUSIY BELGILARI	354-358
<i>Sherkulov Sardor Komilovich</i> SOCIAL PROBLEMS IN THE WORKS OF THOMAS HARDY: AN INVESTIGATION OF CLASS INEQUALITY, GENDER AND INDUSTRIALIZATION	359-364
<i>Rasulov Zubaydullo, G'ayratova Oybegim</i> DISKURS — LINGUAPRAMAGMATIK YONDASHUV OBYEKTI SIFATIDA	365-368
<i>Bozorova Umida Qilichovna</i> BADIY KIRITMALARNI ROSSIYADA O'RGANILISHI	369-372
<i>Nuriddinova Huriyat Baxtiyorovna</i> TOPISHMOQLARNING SEMANTIK XUSUSIYATLARI	373-376

Mamadiyeva Hilola

TAOM NOMLARINING TARJIMA JARAYONIDA MADANIY TAFOVUTLARNING

TA'SIRI 377-384

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Abdullayeva Nodira Odil qizi

OILAVIY (MAISHIY) ZO'RAVONLIK OMILLARI MAJMUASI 385-393

Jo'raqulov Javohir Musoqul o'g'li

TOVLAMACHILIK JINOYATINI AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN

FOYDALANIB SODIR ETISH AMALIYOTI: MUAMMO VA YECHIMLAR 394-399

Otamirzayev Oybek Murodullo o'g'li

YER OSTI SUVLARINI MUHOFAZA QILISH VA ULARDAN FOYDALANISHNING

PREDMETI VA USULLARI 400-407

Утебаев Саламат, Калбаева Эльдора

ВОПРОСЫ УГОЛОВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА ПРЕСТУПЛЕНИЕ

ХУЛИГАНИЯ В НЕКОТОРЫХ ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАНАХ 408-413

Nuriddinov Ismoil O'lmas o'g'li

BURHONUDDIN MARG'INONIYNING "HIDOYA" ASARIDA JINOYAT VA JAZO

MUVOZANATIGA OID AYRIM MASALALAR 414-420

Jabbarova Yulduz Ibrohim qizi

SUN'IY INTELLEKTNING NOTO'G'RI XULOSALARI (GALLYUTSINATSIYALAR):

MOHIYATI, SABABLARI VA HUQUQIY TARTIBGA SOLISH ZARURATI 421-432

Burxonov Shahzod Burxon o'g'li

XALQARO MEHNAT STANDARTLARI VA MEHNAT SHAROITLARINI

TARTIBGA SOLISH 433-438

Avezov Umidjon Toshpulatovich

O'ZBEKISTONDA KASABA UYUSHMALARI FAOLIYATINING RIVOJLANISH

BOSQICHLARI TAHLILI 439-446

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Максудов Улугбек Курбанович

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕНДЕНЦИИ ФОРМИРОВАНИЯ АКТИВНОСТИ

СТУДЕНТОВ В ИННОВАЦИОННЫХ И СТАРТАП-ПРОЕКТАХ

В УСЛОВИЯХ МИРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ 447-453

Lutfillayev Maxmud, Egamberdiyeva Feruza

SUN'IY INTELLEKT TUSHUNCHASI, TARIXI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI 454-458

Haqberdiyev Baxtiyor Rustamovich

O'QUV FAOLIYATI TAMOIYILLARIDA INTEGRATIV VA SINERGETIK YONDASHUVLAR 459-463

Jamolova Gulbadanbegim, Muhammadiyeva Elmera

TALABALARDA TAHLILIIY FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK

ASOSLARI 464-468

Mamajanov Raxmatilla Yakubjanovich

TA'LIM JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN KOMPLEKS

FOYDALANISHNING METODIK TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH 469-478

<i>Ishonkulov Ashraf Kurbonkulovich</i> GLOBALLASHUV SHAROITIDA TA'LIM JARAYONIDA INFORMAL TA'LIM YONDASHUVDAN FOYDALANISH ZAMONAVIY PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA	479-484
<i>Esboganova Baxit Daribayevna</i> UMUMTA'LIM MAKTABLARDA CHIZMACHILIK DARSLARIDA O'QUVCHILARGA AMALIY MASHG'ULOTLAR OLIB BORISH METODIKASI	485-490
<i>Kamalova Dilnavoz, Amurillayeva Munira</i> TEKNOLOGIYA DARSLARINI O'TISHDA SINFDAN TASHQARI ISHLARNI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATI	491-495
<i>Абдуллаева Дилдора Улугбековна</i> АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ПРАВОВЫХ ДИСЦИПЛИН В ТЕХНИЧЕСКИХ ВУЗАХ	496-503
<i>Xamidova Zaynura Ramazonovna</i> STEAM TA'LIM TEKNOLOGIYASINING TA'LIM JARAYONIDA QO'LLANILISHI VA RIVOJLANISHIDA PEDAGOGIK MUAMMOLAR	504-508
<i>Mustayeva Guldora, Mustayeva Guliston</i> SCIENTIFIC FOUNDATIONS OF REFLECTION MECHANISMS IN PEDAGOGICAL ACTIVITY	509-514
<i>Avazova Munisa</i> TA'LIM DIZAYNIDA O'QUVCHILARNING MOTIVATSIYASINI OSHIRISH: GAMIFIKATSIYA VA INTERAKTIV METODLARNING TA'SIRI	515-517
<i>Abdullayeva Mohigul, Fazlitdinov Muhammadali</i> SUN'IY INTELLEKT VA AXBOROT TEKNOLOGIYALARINING XXI ASRDAGI ROLI HAMDA ULARNING TURLI SOHALARGA TA'SIRINI O'RGANISH	518-521
<i>Urinova Dilbar Abdusamat qizi</i> MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA TA'LIM FAOLIYATINI MODERNIZATSIYA QILISHDA TARBIYACHILARNING OTA-ONALAR BILAN ISHLASHINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMLARI	522-526
<i>Turdaliyeva Qizlarxon Ilhomjon qizi</i> BOSHLANG'ICH SINFLARDA INGLIZ TILI O'QITISHNING FUNKSIONAL YONDASHUV METODLARI	527-532
<i>Baratov Jo'raqo'zi Shukurjon o'g'li</i> BO'LAJAK MUHANDISLARNI TAYYORLASHDA AMALIY MASHG'ULOTLARDA NOSTANDART TOPSHIRIQLARDAN FOYDALANISH METODIKASI	533-539
<i>Suvanova Gulbaxor Baxromovna</i> KO'P MILLATLI MAKTABLARDA MADANIYATLARARO KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YONDASHUVLAR	540-543
<i>Qarshiyeva Muborak, Karshiyev Jaxongir</i> BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINING LINGVISTIK KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH ORQALI XALQARO BAHOLASH DASTURLARI (PIRLS)GA TAYYORLASH USULLARI	544-547
<i>Djurayeva Nargis Narkulovna</i> BOSHLANG'ICH TA'LIM PEDAGOGIKASIDA O'QUVCHILARDA NAFOSAT TARBIYASINING O'RNI	548-552

<i>Otabayev Iskandar Abdug'aniyevich</i>	
KREDIT-MODUL TIZIMI ORQALI O'QUV REJALARINI ISHLAB CHIQISH VA ULARNI AMALIY TATBIQ ETISH BOSQICHLARI	553-562
<i>Bozorov Zokir, Ravshanova O'g'ilshod</i>	
BO'LAJAK MATEMATIKA FAN O'QITUVCHILARINING PLANIMETRIYA BO'YICHA KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHDA TALABALAR MUSTAQIL ISHLARINING ROLI	563-568

Received: 15 April 2025

Accepted: 1 May 2025

Published: 10 May 2025

Article / Original Paper

THE IMPORTANCE OF ORGANIZING EXTRA-CLASS ACTIVITIES IN TECHNOLOGY COURSES

Kamalova Dilnavoz Ikhtiyorovna

Navoi State University

Professor of the Faculty of Exact Sciences,

Doctor of Science (DSc)

Amurillayeva Munira Utkirjonovna

Navoi State University

Student of the "Technological Education" program

Abstract. This article describes ideas about the organization of extracurricular activities and their importance in technology classes. In the article, regardless of the type of organization of extracurricular activities, the teacher, that is, as an organizer, always needs to have enough information on the subject, and at the same time, the teacher should be aware of the student participating in the event. It was mentioned that it is necessary to pay special attention to young people's ability to be educated, intelligent, and capable of acting. If the teacher uses a variety of interesting poems, proverbs, intermedia and interesting experiments in extracurricular activities, if they show their handiwork, the content of the event will become richer and cause the interest of students and young people to increase sharply. stated.

Keywords: technology, lesson, extracurricular work, independent work, pedagogue, event, assignment.

TEXNOLOGIYA DARSLARINI O'TISHDA SINFDAN TASHQARI ISHLARNI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATI

Kamalova Dilnavoz Ixtiyorovna

Navoiy davlat universiteti

Aniq fanlar fakulteti professori, t.f.d. (DSc)

E-mail: kamalova.di@mail.ru

Amurillayeva Munira Utkirjonovna

Navoiy davlat universiteti

"Texnologik ta'lim" yo'nalishi talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada texnologiya darslarini o'tishda sinfdan tashqari ishlarni tashkil etish va ularning ahamiyati haqida fikrlar bayon etilgan. Maqolada sinfdan tashqari ishlarni qaysi turda tashkil qilishdan qat'iy nazar, o'qituvchi, ya'ni tashkilotchi sifatida qo'lida hamisha mavzuga doir yetarlicha ma'lumotlar bo'lmog'i zarurligi, shu bilan birgalikda, o'qituvchi tadbirida qatnashadigan talaba-yoshlarning bilimli, zukko, aktyorlik qobiliyatiga ega bo'lishiga alohida e'tibor bermog'i lozim ekanligi aytib o'tilgan. O'qituvchi sinfdan tashqari tadbirlarda turli xil qiziqarli she'r, maqol, intermediya va qiziqarli tajribalardan foydalansa, o'zlari yasagan qo'l ishlarini namoyon etsa tadbirning mazmuni yanada boyib, talaba-yoshlarning fanga bo'lgan qiziqishini keskin ortishiga sabab bo'lishi bayon etilgan.

Kalit so'zlar: texnologiya, dars, sinfdan tashqari ishlar, mustaqil ishlar, pedagog, tadbir, topshiriq.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I5Y2025N79>

Ma'lumki, Respublikamiz Prezidenti Sh.Mirziyoyevning "O'zbekistonning yangi taraqqiyoti davrida ta'lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi PF-6108-sonli Farmoni ijrosini ta'minlash maqsadida "Ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4884-sonli qarori qabul qilingan edi, Farmon va qarorda belgilangan vazifalardan biri Xalqaro mehnat bozori talablariga javob beradigan raqobatbardosh metodist kadrlarni tayyorlash vazifasi ko'zda tutilgan edi. Bundan tashqari, 2020-yil 29-dekabrda Oliy Majlisga va mamlakatimiz xalqiga yo'llagan Murojaatnomasida "Fanlarini o'qitishni yanada isloh qilish va uni ustuvor yo'nalish sifatida qarash masalasi belgilanib olingan edi, shuningdek, Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining "Ustoz-shogird" tizimini belgilash qoidalarini tasdiqlash, "Talaba mustaqil ta'limini tashkil etish to'g'risida" gi buyruqlariga asosan, ta'lim muassasalarida sinfdan va darsdan tashqari ishlarni tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Har bir bo'lajak pedagog-o'qituvchi o'z bilimlarini uzluksiz oshirib borishi, dunyoviy yangilik va o'zgarishlardan xabardor bo'lishi shart, bu hozirgi izchil rivojlanib borayotgan davr talabi. Bilim olishda esa, talaba (o'qituvchi) kam vaqt sarflab, ko'proq bilimga ega bo'lishni xohlaydi. Albatta, istagingiz amalga oshishi mumkin, faqatgina mustaqil ishlash uquqlarini o'zlashtirish sharti bilan.

Qobiliyat, hatto iste'dod ham, bu hammasiga erishmoq degani emas. Qo'yilgan maqsadga erishmoq lozim, bunga o'rganish kerak. Aqlni muntazam ravishda ishlatish, bilim doirangizni kengaytirish, maqsadga muvofiq hayot kechirish muhim ahamiyatga ega. Bu yerda ko'p narsa o'zingiz qanchalik tushunishingizga va bajarishingizga bog'liq: topshiriqni o'zingiz bajaringizmi yoki o'rtog'ingizdan ko'chirib oldingizmi, topshiriqlarni o'zingiz yod oldingizmi yoki o'rtoqlaringizni aytib turishlariga qarab javob berdingizmi, tajribalarni o'zingiz bajaringizmi yoki partadagi qo'shningiz bajarishiga qarab turdingizmi va hokazo [1, 183]. Bular arzimaganay ko'rinadi. Lekin, ongli mehnatga e'tiborsizlik, idrokingizni o'g'irlashga olib keluvchi qaramlik shundan boshlanmasmikan? Muntazam ravishda chala ishlash bilimingizda bo'sh joy qolishiga, o'zlashtirmaslikka olib keladi, kamchilikni to'ldirish esa ko'pincha omadsizlik bilan tugaydi, chunki, uning uchun juda katta kuch va iroda talab qilinadi.

Bilimingiz chuqur, mustahkam va har tomonlama bo'lishi, muvaffaqiyatli o'qishingiz uchun qanday shart-sharoitlar zarur? [2, 4-7]

Eng avvalo mehnat. O'qish – bu ta'lim dargohida boshlanib, uyda tugaydigan ishdir. O'qish, har qanday mehnat kabi o'quv materialini hajmi bilan o'lchanadigan, o'z me'yoriga ega. U ma'lum vaqt ichida bajariladi: maktab darsida 45 daqiqa, oliy ta'lim muassasada 80 daqiqa, uy o'quv ishi esa har bir topshiriqning xarakteri va materiallarning murakkabligiga qarab 30 dan 45 daqiqagacha davom etadi. Uy sharoitida o'qish mutlaqo individual ish hisoblanadi.

Ikkinchi shart – intizom. Yaxshi intizom bo'lganda butun e'tibor, butun ong darsning yakuniy maqsadiga – o'quv materialini o'zlashtirishga qaratilgan bo'ladi. Dars yuqori ritmda, yaxshi natijalar bilan o'tadi. O'qituvchi muntazam ravishda hammani unumli ishlashga, daxlsiz ishlar bilan shug'ullanmasligiga qarab turadi. Ana shu joyda sizning intizomingiz namoyon bo'ladi. O'quv mehnatingizni o'zingiz rejalashtirasiz, mustaqil ishlashning samarali uslublarini qo'llagan holda, topshiriqlarni optimal vaqtda bajarasiz.

Va nihoyat – tirishqoqlik. Har qanday ishni sifatli va o'z vaqtida bajarish lozim. Sinfdan o'qituvchi rahbarligida, uyda esa mustaqil holda topshiriqlarni tez, to'g'ri va o'z vaqtida

bajarishga harakat qiling. Qiyinchilik paydo bo'ladigan bo'lsa, o'qituvchi yoki o'rtog'ingizga murojaat qilishingiz mumkin.

Harakat qilish – o'z burchingizni bajarish degani. Iroda, xarakter va maqsadga intiluvchanlik shunday qilib tarbiyalanadi. Agar sizda ko'rsatilgan mehnatsevarlik, intizom va tirishqoqlik kabi sifatlar xarakteringizni bo'linmaydigan bo'lagiga aylanadigan bo'lsa, bilimingizda bo'sh joylar qolishiga yo'l qo'ymaysiz, har kuni sistematiq mustaqil ish olib boradigan bo'lsangiz, o'qishdan orqada qolmaysiz va o'quv materiallarini sifatli o'zlashtira olasiz. Ammo, bu sifatlar faqatgina samarali o'qishingiz uchungina yordam bermay, ijtimoiy ishlar olib borishga, to'garaklar va boshqa mashg'ulotlarga qatnashishga yordam beradi. Mustaqil ish uslublarini egallagan holda qisqa vaqt ichida darslarni tayyorlashi mumkin.

Tinglashni o'rgan! Har xil mustaqil ishlashni o'z uslubi ishlab chiqiladi. Ayrimlar jimlikda, yolg'izlikda ishlashni yoqtiradilar, boshqalar odamlar ichida yaxshi ishlashadi, bir xillar esa yozuvlardan foydalanishadi, boshqalari esa ishlashmaydi. Darsda kuzatib va yozib borgan holda, o'qituvchi va o'rtoqlaringizni eshitish kerakligiga ishonch hosil qildingiz. Eng zarurini, asosiylarini o'tkazib yubormaslik uchun doimo juda diqqat bilan tinglamoq lozim. Darsdan darsga og'zaki so'zlarni tinglab, eshitish xotirangizni rivojlanishida yuqori natijalarga erishishingiz mumkin. Darslikning mazmunini tushunish uchun doimo o'qituvchining darsdagi so'zlarini tinglamoq zarur. Usiz bilimni to'liq o'zlashtirib bo'lmaydi. Ko'pincha, darsda yoki ma'ruzada yozmasdan tinglab o'tirgan odamlarni hech narsa qilmay o'tiribdi ham deyishadi. Bu esa, noto'g'ri.

Tinglash – bu, eshitish xotirasi uchun hal qiluvchi rolga ega bo'lgan ma'lumotni o'zlashtiruvchi jarayondir. Eshitganlarni yaxshi eslab qolish uchun yozib borish maqsadga muvofiqdir. Yozuv ayrim so'z, jumla, belgi, formula, reaksiya tenglamasi, sxema, reja va shu kabilar ko'rinishida bo'lishi mumkin. Bunday yozuv uyda darslikdan foydalanishga, darsda o'tilgan yoki ilgariroq o'tilgan va eshitilgan materiallarni osongina yodga tushirishga yordam beradi. Hech qachon savol berishdan, so'rashdan tortinmang. Savol bera turib, siz yangi o'quv materialining asosiy ma'nosini yaxshi tushunasiz va hamma materialni o'zlashtirganingizga ishonch hosil qilgan holda darsdan qaytasiz. O'z vaqtida berilgan savol bilimingizdagi bo'shliqlarni bartaraf qilishga, keyingi dars savollariga tayyorlanishga va past bahodan xoli bo'lishga olib keladi.

Yozib borish muhim! Texnologiya fanlarida daftar kerak emasdir? O'quv materialini tashkil etadigan darslik bor-ku. Yo'q, darslarda o'qituvchi tushuntirgan u yoki bu fakti, laboratoriya, tajriba natijalarini va amaliy mashg'ulotlarni, mashqlarni, hisoblashga doir masalalar yechishni va uy topshiriqlarini bajarish hamda yozib borish uchun daftar zarurdir. Darslikda ayrim material ko'pincha qisqartirilgan, umumlashtirilgan holda beriladi. O'qituvchi bitta darslik bilan chegaralanib qolmay, mavzuni bir nechta adabiyotdan foydalanib o'qitadi. Shuning uchun, o'qituvchi tomonidan keltirilgan ma'lumotlarni yozib borish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Ko'pgina talabalar: "Nega endi tabiiy fanlardagi ba'zi bir mavzular bilan boshimni qotirishim kerak, axir men ulardan deyarli hech qachon foydalanmayman-ku?" deb aytishadi. Biz, o'zimiz bilib-bilmay, kundalik hayotimizda texnologiya fani qonunlaridan keng foydalanamiz. Fanlardan olingan bilimlarni ba'zan hayotda (uyda, ishxonada) ham qo'llashga to'g'ri keladi, shunda siz yozib olgan ma'lumotlar albatta, yordam beradi.

Shuning uchun ham texnologiya fanlarini o'qitishda darsdan va sinfdan tashqari ishlarning ahamiyati juda katta. Texnologiya fanidan darsdan tashqari tadbirlarni bir necha usullarda: turli xil viktorinalar, musobaqa-bellashuvlar, ko'rgazmalar hamda turli fan kechalari ko'rinishida tashkil qilish mumkin [3, 296]. Sinfdan tashqari ishlarni qaysi turda tashkil qilishdan qat'iy nazar, o'qituvchi-tashkilotchi qo'lida hamisha yetarlicha ma'lumotlar bo'lmog'i zarur. Shu bilan birgalikda o'qituvchi tadbirda qatnashadigan talaba-yoshlarning bilimli, zukko, aktyorlik qobiliyatiga ega bo'lishiga alohida e'tibor bermog'i lozim. O'qituvchi darsdan tashqari tadbirda turli xil qiziqarli she'r, maqol, intermediya va qiziqarli tajribalardan foydalansa, tadbirning mazmuni boyib, talaba-yoshlarning texnologiya faniga qiziqishi keskin oshishi, shubhasiz.

Zamonaviy o'qitish tizimida ilg'or pedagogik texnologiyalar elementlaridan foydalanib o'qitishni tashkil qilish maqsadga muvofiq keladi, ayniqsa, noan'anaviy usul yordamida tashkil qilingan o'quv mashg'ulotlar o'quvchining bilim olishga bo'lgan ishtiyoqini yanada o'stiradi. Masalan, maktabda texnologiya fanlaridan darsdan tashqari o'quv mashg'ulotlarda didaktik o'yinlardan foydalanish muhim ahamiyatga ega. "Didaktik o'yinlar" o'yin maqsadi, o'yin qoidasi va o'yin mazmunidan tashkil topadi. O'yinlarda har bir ishtirokchi, o'zi uchun yuqoriroq cho'qqini egallashga harakat qiladi, shu bilan birga ko'proq bilim olishga intiladi, izlanadi [4, 228; 6].

Quyida ushbu fanlardan darsdan tashqari mashg'ulotlarda foydalanish mumkin bo'lgan o'yinlardan ba'zilarini keltiramiz:

"Kim diqqatliroq?" o'yinining maqsadi – o'quvchilarning ziyrakligini baholash bo'lsa, mazmuni-doskaga ma'lumotlar xatoliklar bilan yoziladi. Xatoliklarni topgan o'quvchi diqqatli deb topiladi, bu o'yinni laboratoriya mashg'ulotida ham o'tkazish mumkin. Bunda tajribalarni bajarishda elementar xatoliklarga "yo'l" qo'yiladi. Talabalardan bu xatoliklarni tuzatish va ish joyini tozalash talab qilinadi. Hech qanday xatoga yo'l qo'ymagan talaba esa eng diqqatli hisoblanadi. O'yinni hakam (o'qituvchi) kuzatadi va ballarni doskaga yozib, e'lon qiladi.

"Kim tez va yaxshi?" o'yinining maqsadi – kam vaqt sarflab isitkichning foydali ish koeffitsiyentini topish talab qilinadi. Masalan, quyidagi moddalar berilgan bo'lishi mumkin: 100 ml suv, ularni haroratlari va massalarini o'zgartirish orqali topish mumkin. Hakam bajariladigan ishni kuzatadi va xatoliklarni (agar yo'l qo'yilgan bo'lsa) ko'rsatadi hamda baholaydi. Bundan tashqari, yana ko'pgina tadbirlarni o'tkazishni taklif qilish mumkin. Birgina maqolada ularni aks ettirish juda qiyin.

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining "Ustoz-shogird" tizimini belgilash qoidalarini tasdiqlash, "Talaba mustaqil ta'limini tashkil etish to'g'risida"gi buyruqlariga asosan, Navoiy davlat universiteti Aniq fanlar fakulteti metodist o'qituvchilari tomonidan "Metodlar birlashganda, usullar tilga kirar" nomli sinfdan tashqari tadbir tashkil qilindi. Unga ko'ra quyidagilarga ahamiyat berildi:

- I. Metodik ko'rgazmalar namoyishi (Texnologiya faniga oid mustaqil dars ishlanmalari, ko'rgazma qurollari, plakatlari, texnologik modellar, metodik o'quv adabiyotlari, STEAM texnologiya namoyishi).
- II. Ochiq darslar haftaligi (Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchisining pedagogik imiji, oratorlik qobiliyati, fundamental kompetensiyasi, darsda AKT va innovatsion texnologiyalardan foydalana olish metodikasi, o'quvchi bilimini baholashning kvalimetrik tahlili).

- III. “Metodlar bahslashganda – usullar tilga kirar” nomli yakuniy tadbir. (Tadbir shartlari: 1. Tanishtiruv – guruh shiori, maqsadi va emblemasi, pedagogik imiji; 2. “Faraz qiling siz o‘qituvchisiz...” O‘qituvchidagi aktyorlik mahorati, o‘qituvchining kasbiy kompetentligi, ilg‘or tajribalaridan foydalanish. Rolli o‘yinlarda sahna ko‘rinishi; 3. Siz yoqtirgan innovatsion metodlar – talabalar tomonidan dars jarayonida foydalanilgan innovatsion metodlar.

Aytib o‘tish kerakki, ushbu tadbir haftalik shaklida tashkil qilinib, Texnologiya fanidan sinfdan tashqari ishlar shaklida, barcha bosqichlarni inobatga olgan holda tashkillashtirildi. Bu kabi tadbirlar talabalarning nafaqat ilmiy, o‘quv, konstruktorlik, balki aktyorlik, oratorlik qobiliyatlarini ham namoyon qilishga yordam beradi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Kamalova D.I. va b. Mustaqil ta’limni tashkil etish va unga qo‘yiladigan talablar. “Journal of universal science research”. Volume 1. Issue 1. 17 january. 2023. pp. 182-186.
2. Kamalova D.I. va b. O‘quvchilarning astronomiya fani bo‘yicha savodxonligini baholashda mantiqiy fikrlashning ahamiyati. JISER. “Journal of innovations in scientific and educational research”. Volume 2. Issue 15. 28-february. 2023. pp. 4-7.
3. Kamalova D.I., Nabiyeva F.O. STEAM ta’limi texnologiyasining afzalliklari. “Birinci Renessans: Abu Rayhon Beruniy va tabiiy fanlar evolyutsiyasi” mavzusidagi Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to‘plami. 2-qism. 25-may. 2023. Navoiy. 296-297 bet.
4. Kamalova D.I., Nabiyeva F.O. O‘quvchilarning bilimlarni o‘zlashtirishida STEAM yondashuvining ahamiyati. “Fizika fanini axborot va innovatsion texnologiyalar muhitida o‘qitishning zamonaviy tendensiyalari: muammo va yechimlar” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to‘plami. 10-oktabr. 2023. Navoiy. 227-230 bet.
5. Kamalova D.I., G‘afforova B.O. “Fizika fanini o‘qitishni takomillashtirishda xalqaro ta’lim dasturlaridan foydalanish (STEAM dasturi misolida)” elektron darsligi. O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi huzuridagi Intellectual mulk agentligi. №DGU 29763. 23.11.2023. 180 bet.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).